

Hemkockt jobbkris

LO-ekonomernas prognos visar att återhämtningen närmar sig. Även om tillväxten för 2025 påverkas negativt av högre import kommer tillväxten under 2026 att öka mer än vad som tidigare förväntats. Det som framför allt driver tillväxten är en ökad hushållskonsumtion till följd av stigande reallöner och ofinansierade skattesänkningar. Men trots högre tillväxt väntas arbetslösheten ligga kvar på höga nivåer under prognosperioden. Sverige har idag en av Europas högsta arbetslöshetsnivåer. Med en mer välavvägd svensk penningpolitik och med investeringar och rätt stöd till hushållen hade den höga arbetslösheten kunnat undvikas.

TABELL 1

Nyckeltal (prognos från juni 2025 i kursiv)
Procentuell förändring om inget annat anges

	2025		2026	
	Okt-25	Jun-25	Okt-25	Jun-25
BNP	1,2	1,6	2,7	1,8
Hushållskonsumtion	1,4	1,0	3,0	2,1
Off. Konsumtion	0,8	0,8	2,0	1,6
Bruttoinvesteringar	-0,2	-0,4	2,8	1,2
Export	3,4	3,4	2,6	2,6
Import	3,0	1,9	2,8	2,4
KPI	0,9	0,7	0,6	1,9
KPIF	2,8	2,5	1,2	2,1
Styrränta ¹	1,75	1,75	1,75	1,75
Arbetslöshet ²	8,7	8,6	8,4	8,4

1 Nivå vid slutet av året.
2 Andel av arbetskraften, 15–74 år, procent.

Källa: SCB och Egna beräkningar.

Hushållens konsumtion ligger på låga nivåer efter kostnadskrisen men kommer att öka mer än vi förutsåg i juni. Vi förväntar oss en gradvis ökning, under 2025 men framför allt under 2026, till följd av både reallönetillväxt och expansiv finanspolitik.

Investeringarna avstannade under första kvartalet 2025, delvis till följd av handelspolitisk osäkerhet. Investeringarna väntas återhämta sig under resten av året och utvecklas starkare under 2026, även om bostadsinvesteringar ligger kvar på låga nivåer.

Offentlig konsumtion revideras upp till följd av den expansiva finanspolitiken i regeringens budgetförslag för 2026. Huvuddelen av tillskotten går till försvaret. Kommunerna och regionernas konsumtion väntas endast öka marginellt.

Nettoexporten har bidragit positivt till svensk tillväxt under lågkonjunkturen, men väntas bidra mindre framöver. Den huvudsakliga förklaringen beror på att importen ökar under 2025 till följd av låga importpriser.

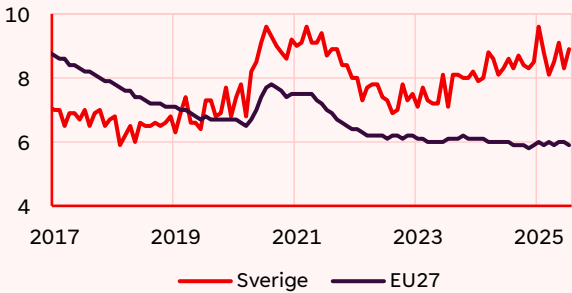
Inflationen blir något högre än väntat 2025, främst av tekniska skäl (korgeffekter), men också till följd av något högre elpriser under andra halvåret. Under 2026 hålls inflationen tillbaka bland annat av den tillfälligt sänkta momsen på livsmedel.

Arbetslösheten ligger på en hög nivå. Medan arbetslösheten har varit stabil i Europa har den tydligt stigit i Sverige sedan 2022. Den höga arbetslösheten är konsekvensen av den låga tillväxten under de tre senaste åren. Återhämtningen av inhemsk efterfrågan kommer att ha effekt på arbetslösheten först under 2026.

DIAGRAM 1

Arbetslöshet i Sverige och EU

Som andel av arbetskraften, procent, säsongsrensad

Källa: Eurostat.

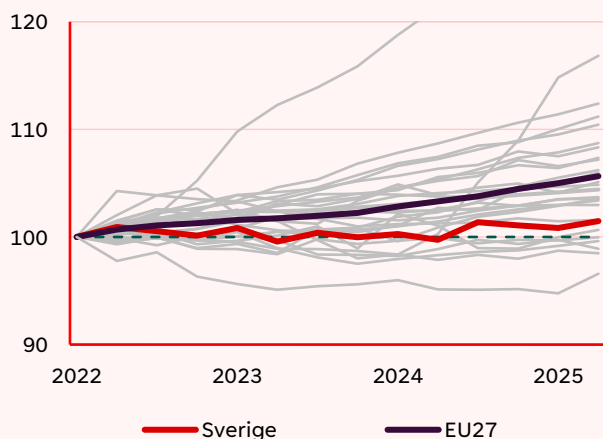
Politiken har förvärrat krisen

Europa, liksom stora delar av världen, drabbades av en inflationschock under 2022. I de flesta EU-länderna fortsatta ekonomin att växa trots inflationschocken. Men den svenska ekonomin har stått och stampat sedan 2022.

DIAGRAM 2

Tillväxt i Sverige och EU27

BNP i fasta priser, index 100 = kvartal 1 2022

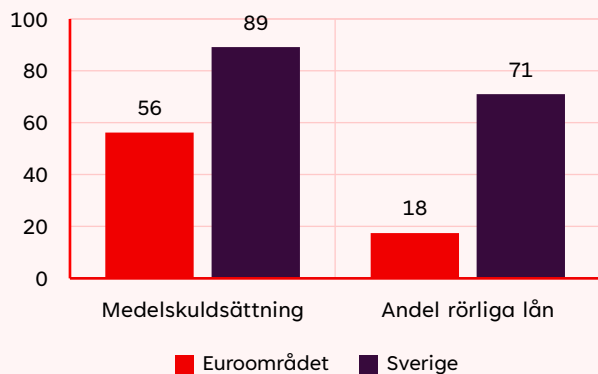
Källa: Eurostat.

Läget i Sverige förvärrades av Riksbankens räntehöjningar som drabbade ekonomin särskilt hårt till följd av hushållens höga skuldsättningsgrad och höga andel rörliga lån.

DIAGRAM 3

Svenskarnas räntekänslighet

Procent, andel av BNP respektive andel av alla lån

Anm. Genomsnitt för 2019 – 2024. Rörliga lån avser bindningstid kortare än ett år.

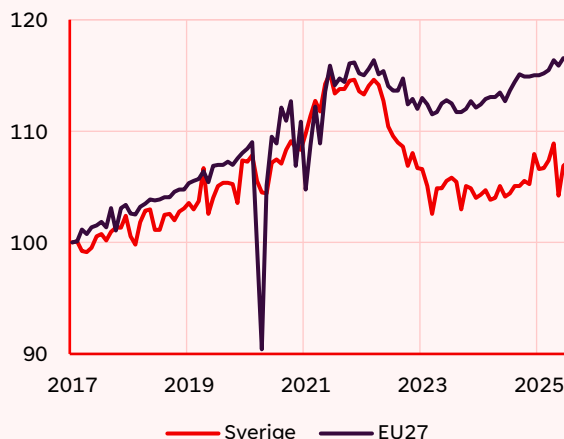
Källa: ECB och Eurostat.

Att svenska hushåll påverkades mer än hushåll i övriga Europa av utvecklingen syns inte minst i detaljhandelns försäljningsvolym. Från att ha rört sig i takt med EU-snittet avvek Sverige tydligt under 2022 och har sedan dess inte tagit igen tappet.

DIAGRAM 4

Detaljhandelns försäljningsvolym

Index 100 = januari 2017

Källa: SCB och Eurostat.

Inflationen och räntehöjningarna slog inte bara mot hushållen. När räntorna steg föll bostadspriserna och fick bostadsinvesteringarna att tvärnita. Kommunsektorns avsättningar för tjänstepensionerna rusade och tvingade kommuner och regioner att spara för att klara sina balanskrav.

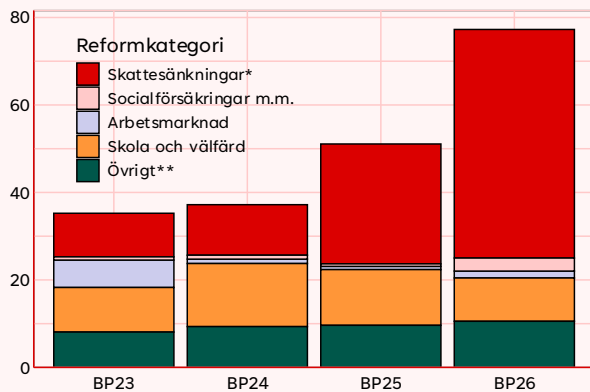
I en normal konjunkturedgång förväntas finanspolitiken stötta ekonomin men Sveriges finanspolitik var återhållsam under 2023 och 2024.

Sedan 2025 har finanspolitiken tillåtit bli mer expansiv. För 2026 har de ofinansierade reformerna blivit än mer omfattande, särskilt då allt större reformpaket på försvarsområdet tas utanför den ordinarie budgetramen. För 2026 väntas budgetunderskottet bli 2,4 procent av BNP. Det är det största underskottet sedan 1990-talskrisen (undantaget pandemiåret 2020).

DIAGRAM 5

Reformutrymme för budgetåret per budgetproposition

Miljarder kronor

* Inkluderar även avdragshöjningar.

** Inkluderar migration, infrastruktur, miljö och forskning

Anm. Exkl. försvarssatsningar och militärt bistånd till Ukraina utanför ram.

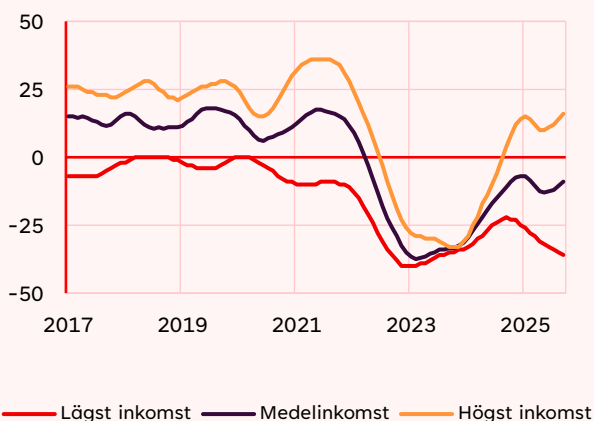
Källa: Egna beräkningar, Budgetpropositionerna 2023–2026.

Att den expansiva politiken under 2025 inte fått större genomslag på tillväxten beror bland annat på att tonvikten hittills legat på skattesänkningar med begränsad effekt på tillväxten (låga multiplikatorer) samt att åtgärdernas fördelningsprofil tydligt gynnat grupper med högre inkomster och lägre konsumtionsbenägenhet.

DIAGRAM 6

Synen på den egna ekonomin

Ekonomisk situation jämfört med året innan, index

Anm: Säsongsrensad och utjämnad. Hushållsinkomst efter kvartil. Medelinkomst är ett medelvärde av kvartil 2 och 3.

Källa: Konjunkturinstitutet.

I konjunkturinstitutets undersökningar syns tydligt att det är bland hushållen med de lägsta inkomsterna som synen på den egna ekonomin försämrats mest under de senaste åren.

Framåt bedöms tillväxteffekterna av finanspolitiken bli något större. De två största reformerna för 2026 är ett nytt jobbskatteavdrag för drygt 20 miljarder och en tillfällig sänkning av momsen på livsmedel från 12 till 6 procent under perioden 1 april 2026 till sista december 2027; en åtgärd som kostar 21 miljarder per helår.

Flera EU-länder har sänkt matmomsen för att begränsa prisuppgångarna. Åtgärdens fördelningsprofil är visserligen sämre än ett ytterligare barnbidrag men tydligt bättre än många inkomstskattesänkningar. Tajningen är dock problematisk. Med den föreslagna perioden väntas momssänkningen införas (och därmed dämpa prisökningarna) när inflationen redan ligger under 1 procent för att fasas ut (och därmed höja priserna igen) i ett läge där inflationen väntas ligga över 2 procent. Åtgärden kommer därmed ta Sverige längre från inflationsmålet och borde istället ha genomförts tre år tidigare.

Jobbskatteavdraget gynnar breda grupper även om det är som mest gynnsamt (i både kronor och procent) för inkomster på 40 000 kr/månaden vilket ligger tydligt över medelinkomsterna hos LO-förbundens medlemmar. De strukturella effekterna av ytterligare jobbskatteavdrag på arbetsmarknadens funktionssätt bedöms dock som mycket begränsade i dagens ekonomi.¹

¹ Se exempelvis Finanspolitiska rådets rapport *Svensk finanspolitik 2024*.

En halv miljon arbetslösa

Sedan 2022 har arbetslösheten i Sverige stigit samtidigt som den har sjunkit i många andra länder. Under 2025 är Sveriges arbetslöshet bland EU:s högsta.

Ökningen av arbetslösheten syntes först i byggbranschen, som drabbades särskilt hårt av räntehöjningarna 2022 och den låga investerings- takten som följde.² Enligt omställnings- organisationen TSL har dock en stor del av de som sagts upp inom byggsektorn de senaste åren hittat nya jobb.³

Under 2025 är det främst den privata tjänstesektorn som bidragit till den svaga sysselsättningsutvecklingen. Den låga efterfrågan inom detaljhandeln (se diagram 2) har bidragit till att sysselsättningen inom handeln minskat, men arbetslösheten har även drabbat branscher som IT och kommunikation. Personer med eftergymnasial utbildning har de senaste två åren stått för en betydligt större del av ökningen av inskrivna arbetslösa än i tidigare lågkonjunkturer.⁴

I relation till antalet arbetslösa har medlen för aktiv arbetsmarknadspolitik minskat. En försämrad arbetsmarknadspolitik, inte minst i lågkonjunktur, ökar riskerna för stigande långtidsarbetslöshet. I september 2025 var antalet långtidsarbetslösa, inskrivna på Arbetsförmedlingen i 12 månader eller mer, nästan 154 000 personer, vilket var 9 000 fler än ett år tidigare.

Prognos för svensk arbetsmarknad

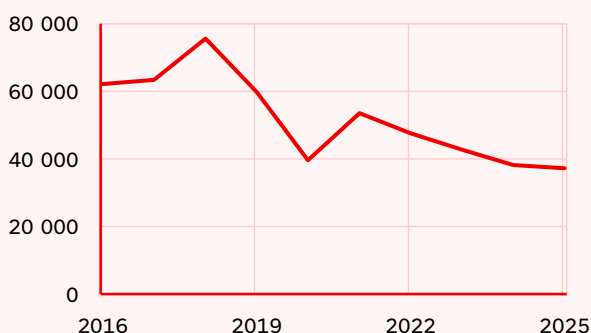
Både sysselsättningen och arbetskraften har utvecklats långsammare än vad vi förutsåg i juni. Sammantaget påverkar detta inte vår bedömning av arbetslösheten 2025 eller 2026 nämnvärt.

Antalet nyanmälda platser på arbetsförmedlingen ligger fortfarande lågt. Ekonomiskt pressade hushåll, fallande investeringar och svag utveckling i kommunsektorn fortsätter att hålla tillbaka sysselsättningsuppgången. Att vi nu ser en lite högre tillväxt 2026 än vad vi gjorde i juni är inte tillräckligt för att ge ytterligare skjuts åt sysselsättningen, som förväntas påverkas med en viss eftersläpning. Arbetslösheten väntas förbli hög under 2025, men minska till 8,1 procent i slutet av 2026.

DIAGRAM 7

Anslag för aktiv arbetsmarknadspolitik per arbetslös

Kronor, fasta priser

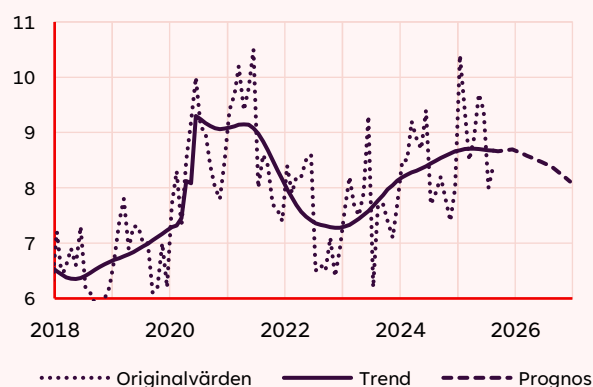
Anm. Anslag för Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader samt arbetsmarknadspolitiska program och insatser per inskriven arbetslös.

Källa: Regeringen, ESV, Arbetsförmedlingen, SCB och egna beräkningar.

DIAGRAM 8

Arbetslösheten i Sverige

15 – 74 år, procent

Källa: SCB (AKU).

² Arbetsförmedlingen, 2025, [Utvecklingen på arbetsmarknaden](#)

³ Trygghetsfonden TSL, 2025, [Kvartalsrapport 2025:3](#)

⁴ Konjunkturinstitutet, 2025, [Konjunkturläget september 2025](#)